

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékra küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.		Egy évre . . . 10 kor. — fill.	
Fél évre . . . 5 . . .		Fél évre . . . 8 . . .	
Negyed évre . . . 2 . . . 50		Negyed évre . . . 4 . . .	
Egy óra . . . 1 . . .		Egy óra . . . 1 . . . 70	
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **Uj. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

10 sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

A fogyasztási adók.

A pénzügyi kormány a boritaladó és huszfogyasztási adó beszédésétől szabadulni óhajt. Tiszta számítást akar maga előtt látni, olyan bevételt, amelyet semmi vagy csak igen kevés kiadás terhel. A két adónem megváltása tehát felhívta a városokat, előre jelezvén, hogy a megváltás művelete a városokat tetemes jövedelemhez juttatja.

Timeo Danaos . . .

A pénzügyminiszter ajánlata az, hogy a városok a két adóbehajtást s illetőleg kivételt vegyék házikezelésbe. A megváltásért pauszál évi bért fizessenek az államnak, amely így a bér-lökkel való szerződéstől megszabadul s viszont a városok a maguk közön-ségének viszonyait jobban ismerve, az adókat előnyösebben értékesíthetik. Ha mégis a megváltási összeget el nem érnék, kárt nem szenvednek, mert a hiányt az 1899. VI. tcikk alapján az italmérési jövedékből kijáró tiszta jövedelmi részesedésből fedezhetik.

Igy elméletben eléggé tetszetős a pénzügyi kormány terve. A helyes rendszer ugyan azt parancsolja, hogy a közvetlen természetű fogyasztási adó kizárólag annak a városnak, vagy községnek legyen a tulajdona, a melynek polgársága fizeti, az állami szükség azonban olyan nagy nálunk, hogy

a kormány ezt a kedvezményt nem adhatja meg, mert az ország szegénys az államkincstár minden adótermészetű jövedelemre az első sorban áll az igénylők között.

A városok és községek tehát a fogyasztási adójukat is az államkasszába fizetik, a mely külön honorárium fejében a tiszta jövedelem bizonyos százalékát adja nekik.

A fogyasztási adók kezelése azonban tömérdek bajjal jár s ettől akar a pénzügyi kormány menekülni. Még pedig igen elmés módon. Megengedi a városoknak és községeknek, illetőleg felhívja őket arra, hogy a huszfogyasztási és boritaladót vegyék házikezelésbe. Ő — a pénzügyminiszter — lemond az adó kezeléséről megfelelő kártalanítás fejében.

Ez a pénzügyminiszter ajánlata. Az érdekelt hatóságok azonban nem csak közömbösen, hanem el nem tiltolt ellenszenvvel fogadják az ajánlatot. Még pedig a miatt, mert az állam megint tulló a célon. Szívességet szándékozik tenni a városoknak, de jó drágán.

A házikezelésre kiadott felhívásokban a pénzügyminiszter egyuttal megjelölte a megváltási árat is, a melyért a direkt kezelésről lemondani hajlandó. Ez az ár jóval nagyobb azoknál az összegeknél, amelyet a városok eddig

bekaptak a két adóért. Annyira nagyobb, hogy egyetlen város sem akarja a házi kezelést elvállalni.

Nem akarják a tulcsigázott megváltási ár miatt és nem akarják azért, mert attól tartanak — s bizonyára nem ok nélkül — hogy mennél nagyobb lesz a két adónem megváltási ára, annál kisebb lesz az a részesedés, amelyet 1899. VI. tcikk biztosít a számukra. S nem akarják még egy más, kissé rejtélyes ok miatt.

A pénzügyi kormány a városokat és községeket lakosság és vagyoni állapotuk szerint a fizetendő fogyasztási adó tekintetében három osztályba sorozta. Ezt a beosztást hivatalosan még ma sem tették közé s a legtöbb város még ma sem tudja, hogy melyik osztályba sorozták. Ha pedig elfogadja a megváltási árat s véletlenül alacsonyabb adókulcs szerint róhatja ki a fogyasztási adóját, olyan kalamitásba juthat, amelyből semmikép sem fog kivergődni. Ez a harmadik ok, amely a pénzügyminiszter tervének sikerességét kétségessé teszi.

A városok és községek huzódó-zása érthető, természetes dolog. Ha a pénzügyi kormány jót akar tenni velük, amint a tervezetében igéri, mire való az adóösszeg fölemelése? Miért akar megváltás címén 25—40 százalékkal nagyobb jövedelemhez jutni.

A pisztoly.

Irta: **Szemere György.**

Eőrössy Béla gróft, a bires mágnást tíz év alatt teljesen megették a lovai és a ballerínák. Nem maradt meg belőle, csak kétezer forint ára, mert a szívének és eszé-nek nem lévén se haszna, se becse, csak annyit ér, mint amennyi pénze volt, maga sem tagadta.

Hát már most mit keressen ilyen kétezer forintra érő ember a világon? — tette föl magában a kérdést Eőrössy s nemcsak föttette, de egészen komolyan gondolkozott rajta. Fáradt agyvelejénnk nem sikerült a tételt teljesen megoldani; — ez olyan alternatívákat állított fel neki, melyekben nehéz a választás.

Ezek voltak az alternatívák: 1. Főbe-lövés. 2. Biztosítási ügynökség. 3. Házasság. Már most melyiket válassza a három közül? Sorra vette őket. Kezdte a legtesz-zősebben: a házasságon.

. . . Nem lehetetlen, hogy belém szeret valami milliomos bankárlány . . . és

akkor megvagyok mentve, vagyok, aki voltam! a nagy Eőrössy. Igaz, hogy a feleség nagy teher és már úgy hozzászoktam a ballerínákhoz! de hát elvégre is a feleség nem zárja ki a ballerínákat . . . Veszett adta! — füzte tovább gondolatait valami réjtett jobb tiltakozására — gazember mégsem akarok lenni! Csak piszkosan tudok élni. Jó — ahhoz senkinek semmi köze, de egy ártatlan asszony lelkét be nem szennyezem. Nincs lelkem hozzá. Nem házasodom meg. Punktum.

Aztán a biztosítási ügynökséget vette fontolóra Eőrössy.

. . . Hát ez nem terhes hivatal. Utazni kell (utazni eddig is szeretett ő.) Dolgozni nem kell (no azt nem is tudna) . . . Hanem, hogy tolokodni kell! — ehez sem ért . . .

Egyszóval kisütötte, hogy a biztosítási ügynökség nem neki való.

Maradt a pisztoly. Ne sokáig teke-tóriázott Eőrössy. Kivette a ságrin-börtökből a pisztolyát, megvizsgálta, hogy jó karban van-e, aztán megtöltötte. Amig tölti, észre-veszi, hogy reszket a keze. Dühbe jött.

— Hát gyáva, pimasz vagyok én —

egy Eőrössy! — félek meghalni, amikor élni nem szabad? — kiáltott fel mérgesen s többé nem reszketett a keze . . .

Keményen megtöftötte a pisztolyt, aztán kigombolta a kabátját, hogy majd szíven lövi magát. De mivel eszébe jutott, hogy eltévesztheti a szívet (volt már erre eset) s akkor nem hal meg, hanem kinődni fog s azonfelül — ha életben marad, — még komikussá is válik — begombolta kabátját: gondolta, hogy inkább fejbőlövi magát.

Halántékára illesztette a pisztolyt. A vas hidege kellemetlenül érintette lüktető halántékát, mintha figyelmeztette volna a Marosi kapitány esetére, a kinek a koponyáján megcsuszott a golyó (mert igen közelről lött magára), de nem furt lyukat rajta . . . Most is él ez a kapitány a csunya sebével; allandó ezllülött alakja az éjjeli kávéházaknak, volt czimborái kezét sem fog-nak vele . . .

Eőrössy lekapta halántékáról a pisztolyt és egy pillanatig gondolkozott. — Közben erős szívdobogást érzett, — amire újra dühbe jött.

mikor már az a körülmény is tekintélyes megtakarítást jelent a kincstár részére, hogy az egész kezelés a városok terhére esik?

És ami a legfontosabb, mire való a fogyasztási adóknak ez a burkolt fölemelése? Hisz az egész ország szegénységben szenved; gazdasági csapások országrészeket fosztottak meg a betevő falattól; a rossz gazdasági esztendő károsan befolyásolja az ipari és a kereskedelmi forgalmat; adóleszállítást és adótörlesztést sürget minden vármegye, város és község, szóval a gazdasági pangás minden vonalon megbénította az adófizetők tevékenységét s amikor panaszszal van tele az egész ország s az általános szükség kopogtat minden ajtón: csak éppen a pénzügyminiszter nem tudna erről?

Mert a fogyasztási adónak — bár leplezett — fölemelése arra vall, hogy a pénzügyi kormányának más a meggyőződése. Arra vall, hogy az ország-szerte felhangzó panaszok még nem érkeztek a budavári palotához. Ez a meggyőződés azonban nemcsak téves, de hamarosan meg is fog változni. A fogyasztási adó tárgyában tett ajánlat visszautasítása felvilágosítja majd a minisztert a való tényállásról, ami elszomorító ugyan, de sajnálatos — valóság.

Rákosi Viktor újabb diadala.

Rákosi Viktor az országoshírű író és a hajdunánási függetlenségi és 48-as Kosuth pártjának közszeretben álló képviselőjelöltjét, aki csak mostanában részesült

— Veszett dolog! Hát csakugyan félnek? — sziszegte, de a másik pillanatban már elkaczagta magát. — Idegesség az egész! . . . Csak nem kívánhatom, hogy ideges se legyek, — ilyen után! A manóba, aljasul meggyanusítottad magadat, Eörössy. Ez nem volt szép tőled, vén bolond! — mormogta szarkasztikusan és szájába vette a pisztolyt. Ott nem csuszik meg a golyó, gondolta — s kereste a ravaszt hogy meg nyomja. Megnyomott valamit a pisztolyon, de nem a ravasz volt. Ujra megnyomta, — a pisztoly csak nem sült el. . . Kiszáradt szápadlásán sebet ütött a pisztoly csőve. A vér és a vas ize undorral töltötték el Eörössyt.

Kivette a szájából a pisztolyt s kiköpött maga elé. Aztán sivár merev tekintetét végig jártatta a szoba butorain. A tükörben meglátta magát. Olyan volt az arca mint a halotti lárva. Megijedt tőle. Nagyon megutálta magát. Eldobta a pisztolyt.

— Piszkos poltron vagy Eörössy — hörögte a tükörbeli másnak; — reszketsz. Hát ha reszketni udsz, akkor megtanulsz tola-kodni is.

Es visszatért a másik alternatívához, beállott biztosítási ügyöknök a 2000 forintos ur. Ámde csalódott: nem tudta megtanulni a tola-kodást. Szemérmetlen volt, nyakgatta, kimerítette áldozatait, de a tónust nem találta el. Arrogans föllépése, parancsoló gesztusai elől szöktek az emberek. —

páratlan fényes fogadtatásban és ünnepeletésben Hajdunánás városa részéről, a hajduhadházi függetlenségi és 48-as párt is sietett a jól megérdemelt kitüntetésben részesíteni, amennyiben aug. 27-én tartott gyűlésében egyhangú lelkesedéssel csatlakozott jelöltségéhez s erről őt táviratilag értesítette. Rákosi Viktor, a ki a már tapasztaltak után biztosan számított a derék hadházi hajdukra, táviratban sietett megköszönni az örvendetes tudósítást, iránta nyilatkozó szép bizalmát, Isten áldását kérve ügyünkre s a hű hadházi testvérekre. Az osztatlan szeretettel és lelkesedéssel körülvett képviselőjelölt f. évi szeptember 1-én Hajdu-Doroghot és szept. 8-án Hajdu-Hadházt, Téglást, és Hajdu-Sámsont fogja meglátogatni, programbeszédje megtartása végett. Mindenütt nagy lelkesedéssel készülnek fogadtatására. Bizony nincs szükség borra, pálinkára. ökörsütésre, lélekölő pénzvesztetésre, mert a válaszköckerület derék hajdu népe ezek nélkül is tud lelkesedni, a mint fényesen bebizonyította Hajdu-Nánáson, a hol aug. 25-én szeretett jelöltjét minden költség nélkül oly igazán fényes elfogadásban részesítette, Ez a nép méltó szép nevére ez a nép Bocskay népe, a mely épen oly hiven teljesíti hazafias kötelességét, mint teljesítették ős apai.

Az ösök az osztrák zsoldosokat s gyáva labanczokat kergették meg mindig, a méltó utódok pedig az anyagi érdekeiket hajhászó, pulyalelkű mamelukokat, a hazánk szabadságát és függetlenségét elalkuvó kormánypártot verik meg minden választáskor fényes diadallal. Rákosi Viktor diadala azonban minden eddigiek közt a legfényesebb lesz, mert fényes talentuma, megragadó egyénisége, országos hire és önzetlen honszeretete előtt még a kevés számú mame-

Egy félévi sikertelen hivatalnokoskodás után kitette szüret a biztosító társaság.

Hát most már végre is csak a házasság maradt hátra — gondolta — Eörössy — s egybeé elhatározta, hogy házasodik.

Azt tudta, mert e nyamoruság egy kis józanságra mégis megtanította, hogy itthon nem kap olyan feleséget, a milyenre neki szüksége van. Mert bár a grófi korona kapós itthon is, de belátta, hogy az övé már nagyon is kopott. Addig könyörgött hát egyik volt uzsorásának, aki jóformán belőle gazdagodott meg, hogy kiszurt neki kétezer forintot. Ezzel a kétezer forinttal elutazott a rivierára. Tudta, hogy itt fordul meg a legtöbb czimervadász milliomos amerikai leány, a nagy demokrata államok arisztokratikus csecebecsére éhes hölgyei, majd ezek közül fog egyet magának. Egy hétig körülnéz, hogy bolondot ne tegyen, egy hétig udvarol, aztán vallomást tesz. Könnyű dolog ez neki nagyon. És akkor valahára újra föl fognak viradni a régi napok . . . Elvira, Lotti . . .

Mert most már nem zavarták meg etikai skrupulusok Eörössy gondolatait, tul volt ő már minden erkölcsi finnyászagon. A mi nemes érzés lakott benne, annak a csiraját is kiölte belőle a nyomor és a sok megalázkodás.

Cannesban szalott ki Eörössy. Ez a legelőkelőbb telep a francia Rivierára. Itt

lukseregből is a józaneszüek mély tisztelettel hajolnak meg. Ország-világ csufjának és gunyának tenné ki magát az a vakmerő és észtelen ember, aki Rákosival szemben ellenjelöltnek a nevét még csak ajkára venni is merészelné. Rákosi eddig is meggyőződhetett, de ezután mindinkább megfoggyőződni róla, hogy a derék hajdu nép, a kit egyszer megszeret, megvan az szeretve, **Levelező.**

Ref. tanárok gyűlése.

Karczag, aug. 25.

I.

A tiszántuli református tanár-egyesület XVIII. rendes közgyűlése ma kezdődött meg. Az egyesület gyűléseinek mindenkor kiváló sulyt szoktak adni azok a magvas értekezések, amelyek az országos gyűlés napirendjén szerepelnek, de kiváló fontossága van a mostani gyűlésnek, mely az egyesület életére kiható azt a nagy elvi határozatot hozta meg, hogy az egyesület országossá alakul át. E fontos tárgyon kívül még több nevezetes pont szerepelt már az első napi gyűlés napirendjén.

A derék kunsági város lobogódiszben várta vendégeit, kiknek zöme a hétfőn délutáni gyorsvonattal érkezett meg. A vendégtanárokat a rendezőbizottság, élén Tassy Géza polgármester és Papp Sándor királyi közjegyző fogadták, az utóbbi üdvözölte őket. Kedden reggel a közgyűlést megelőzőleg istentisztelet volt. A gyűlés a gimnázium tornatermében folyt le s benne mintegy száz tanár és a város egész intelligenciája vett részt. Megjelentek többek között: Lippich Gusztáv Jász-Nagykun-Szolnokmegye főispánja, Horthy István főrendiházi tag, Doroghy Lajos esperes, Madarász Imre, Pap Sándor országgyűlési képviselő. Az egyesület részéről: Dóczi Imre elnök, Géressi Kálmán tankerületi igazgató, Sinka Sándor igazgató-alelnök, S. Szabó József titkár, dr.

is a legrangosabb szállóba szállott meg és miután voit pénze, chablist és pezsgőt ivott s fényes szakértelemmel állította össze ebédjeit.

Ez az életmód a világ minden zugában feltűnést keltene, de adjuk meg Eörössynek, ő akkor is feltűnt volna, ha a közös table d'hote asztalánál eszik, egy félpalaczk kocsisburgondi mellett. Volt az egyéniségben valami imponáló. Merész sasorra, vilogó tekintete, rugékonny, duzzadó izmai hározott parancsoló mozdulatai tüstént kiválasztották a tömegeből.

Nem csuda hát, hogy ebbe a fekete-képű daliába egészen komolyan beleszeretett Miss Sarah Jumping, egy tejfehér fitos orru amerikai baba. Három nap alatt szeretett bele. (Villámgyorsan cselekesznek mindent az amerikaiak.) Az első napon együtt tenniszeztek, a másodikon együtt sétáltak, a harmadikon együtt csónakáztak — mindig egyedül. Ezen a harmadik napon miss Sarah elájult a csónakban, a nap hevétől vagy mi és akkor megértette Eörössy, hogy mit akar a leány, átkarolta miss Jumpinget és egy forró csókkal felébresztette őt.

Aztán már ájulás nélkül folytatták a csókolózást egy hétig.

Ez alatt a hét alatt információkat gyűjtött Eörössy miss Jumping vagyona felől.

A maitre d' hotel inierpellálta meg

Gulyás István pénztárnok (Debreczen), dr. Antal Géza főiskolai igazgató (Pápa), Futó Mihály (Hódmezővásárhely), Dobay Sándor (Máramaros-Sziget), Faragó Bálint (Mezőtur), Faragó János (Pápa), dr. Pallagi Gyula (Kisujszállás), dr. Nagy Elek (Hajdu-Nádas), Osváth Ferencz (Békés) főgimnáziumi igazgatók stb.

A gyűlést Dóczy Imre nagyszabású beszéddel nyitotta meg. Beszédében a református iskolák liberális szellemét aposztrofálta, utalva arra a nagyfontosságú munkára, amelyet ez a szellem teljesíteni a mai időkben hivatva van.

A református iskoláknak — ugymond — a századok hagyományai által megszilárdított számos olyan jellemvonása van, mely a nemzeti közoktatásra mindenkor irányítólag hatott. A református iskolákat mindenkor jellemezte a liberalizmus, a tanítás szabadelvűsége. Az a liberalizmus, mely az államok kormányzatának a nemzetek haladásának irányítójá, a protestantizmus édes testvére. E y forrásból származott mind a kettő, a gondolat szabadságának a lelkiismereti szabad vizsgálódás a gyümölcse. Karöltve járt mindenütt a protestantizmus és a liberalizmus. Ahol a szabad gondolkodás gyökeret vert, rögtön hódított a protestantizmus. A liberalizmus most veszélyeztetve van iskoláinkban is. Kivülről a klerikalizmus száz csatornán beszivároga veszélyezteti a nemzeti szellemet. A felekezeti türelmetlenség és osztályérdek szoríták háttérbe a nemzeti érdekeket. Nemrég dőlt ki a szabadelvűség egyik legerősebb bajnoka is. Aggódva kérjük vajjon lesz-e, aki telvegye az ő hatalmas szabályját, hogy az ő eszméiért küzdjön.

Csodálkozva látjuk, hogy a kóros szellemi áramlatok még az egyetemi polgárságot is megejtik, melynek pedig hagyománya volna, hogy a szabadelvűség zászlaját lobogtassa. A szabadelvűség eszméjének életelő levegőjét már a zsenge korban kellene

belélegzeni, mert a jellem kialakulásának az iskola ad irányt. Ezért kell a ref. tanárságnak a liberalizmust jelszónak használni és a nemzeti nevelés ügyét ez irányban ápolni; ez a magyar ref. tanárságnak őseitől örökölt kötelessége. Ezért kell őszinte örömmel üdvözölni azt a törekvést, mely a tiszántuli református tanáregyesület országos református tanáregyesületté emelni igyekszik. Flérkezett az idő teljessége! Ugy legyen!

Az élénk tetszéssel fogadott megnyitó után az elnök az egyházmegye és az egyház és város képviselőit üdvözölte, akiknek nevében Madarász karczagi lelkész és Doroghy esperes válaszolt. A jegyzői és pénztárnoki jelentés után a közgyűlés a megállapított sorrendtől eltrőleg, az elnök javaslatára az országos tanár-egyesület megalakítása tárgyában benyújtott indítványt tűzte napirendre s az ügy előadására az e tárgyban indított mozgalom indítóját, dr. Antal Géza pápai főiskolai igazgatót kérte föl.

Dr. Antal Géza nagy figyalemmel hallgatott beszédében fejtegette azokat a szempontokat, amelyek őt a mozgalom megindításában vezették. Az országos közepiskolai tanár-egyesület mellett parallel kell haladnia az országos református tanár-egyesületnek, hogy a speciális református tanügyi kérdéseket megvitassa és előkészítse. Fontos feladata lenne az országos együletnek, a valláserkölesi nevelést irányítani és vezetni és megőrizni azokat a liberális hagyományokat amelyek a református intézeteket évszázadokon át fenntartották. A mozgalom eredményéről számolván be, tudatta, hogy a felhívás alapján a dunántúli, dunamelléki és tiszántúli akadémiákból és gimnáziumokból két hónap leforgása alatt 127-en jelentették be hajlandóságukat az Országos Református Tanáregyesületbe való belépésre. Minthogy már e szám is, mely még jelentékenyen növekedni fog, az országos egyesület fennállását biztosítja, indítványozza, hogy

a Tiszántúli Református Tanáregyesület elvileg mondja ki, hogy országossá alakul.

Zugó eljenzés követte dr. Antal beszédét, amelynek meleg visszhangja kelt dr. Nagy Zsigmond beszédében, aki szép beszédben köszönte meg dr. Antal fáradságát, hozzájárult az indítványhoz, amelyet aztán Dóczy elnök a közgyűlés megújuló zajos lelkesedése közepette határozattá emelt. Az országossá alakulás részleteit a választmány intézi el és az alakulás a jövő évi gyűlésen törtéjük.

A megemlékezés és hála adóját róttale ezután a közgyűlés, midőn dr. Gulyás István debreczeni tanár emlékbeszédét hallgatta végig dr. Imre Sándorról, a tavaly elhunyt nagynevű nyelvtudósról és egyetemi tanárról.

Dr. Horváth Ferencz karczagi igazgató tartott ezután figyelemmel hallgatott felolvasást a szolgálati pragmatikáról. Felolvasásának lényege a következő három indítványban domborodott ki: 1. Mondja ki a közgyűlés, hogy református iskoláink körében is szükségesnek tartja a szolgálati viszonyokat rendező szabályzat létesítését s ez igányban keresse meg az illetékes egyházi hatóságokat. 2. A szabályzat elkészítésének megkönnyítése végett gyűjtse össze mindazokat az intézkedéseket a zsinati törvényekből, konventi és egyházkerületi szabályzatokból, igazgatói utasításokból, melyek a tanárok jogaira és kötelességeire vonatkoznak s készítsen ezek alapján egy tervezetet. 3. Indítson az egyesület mozgalmat, hogy az összeülő zsinatra kivihető legyen, hogy a tanárok közigazgatási vagy tegyelmi ügyeiben itelkező bíróságok tagjai közé törvényben biztosítandó számban tanáremberek is választassanak, az egyházmegye, az egyházkerület és a konvent tanárképviselői közül. — Az indítványokat a választmányi ülés elé utalták.

Karai Sándor debreczeni főgimnáziumi tanár nagy tetszést aratott a legújabb fajta Edison-fele grafon bemutatásával.

első sorban. Ez arra a kérdésre, hogy gazdag-e miss Jumping, nem is válaszolt, csak az ajkát csucorította össze és ujjával csettelve füttyölt: „Ouiche!“ Ez annyit jelent magyarul, hogy borzasztó gazdag.

Még egy németet kérdezett meg Eörössy és egy csikágói milliomost. A német azt mondta neki: „Aber piramidal!“ — csikágói: „Oh they have svmt momey!“ (Van valamelyes pénzök.)

Eörössynek ez untig elég volt. Egy hét alatt megkérte szüleitől a misset. Ezek kivették, hogy hiszen nem szükséges az, ahhoz megy az ő leányuk, akihez akar.

Ann.l jobb, — gondolta Eörössy — és egy másik hét alatt megesküdött a tejfehér babával. És azonnal hozta magával. Budapestig meg sem állt vele.

De mire megállt vele, két nagy meglepetésen ment keresztül Eörössy. Az egyik, hogy szegény miss Jumping, mint a templom egere (maga is parti után vadászni ment a Rivierára) a másik, hogy igaz szerelemre is képes a nyűtt szive. Mert úgy megszerette a feleségét Eörössy a vasuti negyvennyolc óra alatt, hogy mire Pestre ért, nem ismert magára.

És — csodák csodája — azt érezte a 2000 forintos ur, hogy mint nyertes került ki ebből a két meglepetésből, pedig milliók helyett csak egy szivet hozott magával a Rivieráról: egy gyöngye aranyszivet, amit nem lehet aprópénzre fölváltani, hogy paripákat és irigységet vehessen rajta az ember.

Hja, az amerikai leány nemcsak a szerelemre, a bátorságra is megtanította őt.

A szerelemre úgy tanította meg, hogy egész uton le nem szakadt a nyakáról, odatapadt a szivéhez s a miker nem csókolgatta, szerelmes szavakat sutogott a fülebe, vagy szemét lehunyva, bugott a gyönyörtől, mint egy galamb. A bátorságra meg úgy, hogy mikor megtudták egymás szegénységét, ahelyett, hogy meglepődött volna, elkacagta magát és tapsolt a leány.

— Oh mily nagyszerű, hat nyomorogni fogunk. Én értem, te értem . . . Én varni fogok, te dolgozni fogsz, egy szobánk lesz, egy ablakos . . . Én gyönyörű emberem, mindig velem leszel . . .

Eörössy, a ki pénzben kereste az értéket, egy nagy erkölcsi tőkében találta meg azt. S gazdagabb lett mint valaha, mert csak épen anyagilag volt szegény. — Dzen pedig könnyen lehet segíteni. Az erkölcsi tőke munkaerejével beállott az élet harcossai közzé. — ismet csak abba a sorba, a melyből már egyszer kivette az élet, mert üres szívvvel nem birt helyt állani. Ujra biztosítási ügynök lett belőle, mert más hivataltalra nem volt képesítése. És most már pontosan ellátta hivatalát. — Nem a tolokodás álláspontjára helyezkedett; a feles munkaerő összegyűjtésének örömeit és erkölcsi súlyát fejtegette.

Rövid időn társulatanak legagilisebb és leghasznavehetőbb ügynöke lett Eörössy. Két év mulva már állandó fizetést kapott s tagja lett az igazgatóságnak. 12,000 forint fizetése volt. Hát egész más is az, ha valaki a lelkével is, nemcsak az eszével dolgozik.

A szép Sarah tehát nem nélkülözött.

Grófi czimeres fogaton járt (egy nagynénje mégis meggondolta magát s 200.000 dollárt hagyott neki) telt erre is. De mégis nélkülözött a szép Sarah valamit, a férje közelségét. Ennek sokat kellett utaznia, úgy hozta magával a hivatala. És Sarah azt szerente volna, hogy mindig vele legyen és sehol másutt és senkié. Sem a munkáé, sem a gondé, sem az övé. Az a láng, ami az ő szivében égett, lobogott, egész férfit követelt magának testestül lefkestül. Nem volt azt szabad megosztani.

És hogy ezt elérnie nem lehetett, kicsapott a fehér asszony lángja s a saját fehérlelkét égette meg.

Talány az asszony? Nem angyal és démon egy személyben . . .

Eörössy Berlinbe utazott. Egy hétre való dolga akadt ott: elkeltett helyezni társulata értékét.

A hétrevaló dolgot öt nap alatt végezte el Eörössy. Nagyon sietett vele, mert vágyódott az asszonya után. — Haza! Haza!

És a szép Sarah nem volt elkészülve erre a meglepetésre nem fogadhatta illő módon a férjét: éppen egy huszárkapitány ölben ült . . .

Eörössy meg se zavarta az idilt. Ovatosan behajtotta maga után az ajtót és szilárd léptekkel ment a dolgozószobájába.

Ott megtöltötte pisztolyát: azt a ismeretes pisztolyt. És a demokrata munkás polgár karja nem reszketett most, mint akkor, a miker az a kar leszerelt mágnás vállaról csüngött alá.

Ezután az első napi közgyűlés véget ért. Délben a város 150 teritékes fényes bankettet adott a közgyűlési tagok tiszteletére.

A színházi döntést ismét elhalasztották.

— A mai tanácsülés. —

Debreczen város közönsége lázas érdeklődéssel várja, ki lesz a debreczeni színház új igazgatója. Hetek óta huzódik az ügy a döntésre hivatott városi tanácsnak ma kellett volna határozni a felett, ki legyen a színház igazgatója.

A tanács ma sem határozott; ezuttal már másodizben — ismét elhalasztotta a döntést.

Különös színben tűnik fel Debreczen közönsége előtt ez a huza vona. Kommentálják is mindenféle bizony nem előnyére azoknak a tanácsstagoknak, akik ugyszólvan erőszakosan, pressziót gyakorolva huzzák halasztják a dolgot, mindenféle kibuvót keresve — csak hogy a közönség akarata, tiltakozása ellenére a koma Komjáthynek juttassák a színházat. A közönség hangulata a tanács — mondhatjuk — többségének hangulata ma már Makó mellett van.

A tanácsban nyíltan hangoztatják, hogy félre kell tenni mindenféle barátságot, a közönség érdekével ellentétbe helyezkedni nem szabad, nem lehet.

A koma Komjáthy barátai tudják ezt jól s ezért huzzák, halogatják az ügyet, hogy időt nyerjenek, hátha sikerülne a tanácsban ezt a hangulatot megváltoztatni. Ha nem ez lenne a céljuk, az esetben ma már döntöttek volna. Oláh Károly előadó azzal indokolta a döntés elhalasztásának kérelmét, hogy a tanács nincs teljes számban jelen. Ez nagyon rossz indokolás volt.

Megis mondjuk miért. Először is a tanács szavazattal bíró tagjait teljes számban jelen voltak. Vecsey Imre szabadságon van, így tehát, amint Komlóssy Arthur főjegyző mondotta is. — őt nem lehet hiányzó tagnak számítani, mert ha más tanácsnok, avagy a polgármester szabadságon volt, távollétükben döntött a tanács más fontos ügyekben is. A józan ész is azt mondja tehát, hogy dönteni kellett volna, mert igenis a tanács teljes számban jelen volt.

És különös, hogy a színházi bizottság ülésén, hol őt nem volt jelen, nem jutott eszébe Oláh előadó tanácsnoknak, hogy az ülés elhalasztására indítványt tegyen, sem ő, sem más ilyen indítványt mert érezték, hogy Komjáthy barátai többségben vannak.

Hogy a közönség milyen véleményt alkot erről a huza-vonáról, azt gondolhatják a tanács tagjai is.

A polgármester, ki az ülésen elnökölt pártolta a halasztási indítványt, de egészen más indokolással, mint Oláh Károly. Amikor Komlóssy Arthur főjegyző a döntés mellett beszélt, szavait

be sem fejezhette, mert a polgármester közbeszótt mintegy parancsoló hangon:

Nevitatkozunk, én mint elnök még nem tűztem ki egyszerű sem tárgyalásra a színház ügyét s most hétfőre tűzöm ki.

Ezzel a „tekintélyes“ kijelentéssel a vitát befejezték s a döntést a hétfői tanácsülésre halasztották.

A polgármester kijelentésére is van megjegyzésünk.

A polgármesternek nem lett volna szabad a halasztási indítványhoz hozzájárulni, mert rendszer tanácsülésre nem szoktak semmiféle tárgyat kitűzni s ez egy elkészített ügy volt, melyet az előadó Oláh Károly tanácsnok már hétfőn tartott rendszer tanácsülésen elő akart venni, de miután az előadón kívül csak még egy szavazattal bíró tanácsstag volt jelen, — polgármesteri kijelentésre azon elkészített üggydarabot visszavette, s kijelentetett, hogy ezen kérdésben a legközelebbi, tehát a rendszer ülésen fog határozatot hozatni.

Különben a közönség tájékoztatására, hogy a mai elhalasztás minden alap nélküli, indokolatlan ténykedés volt, idézzük a szervezeti szabályrendeletnek vonatkozó szakaszát, mely szerint:

A III. fejezet 39 §-a kimondja, hogy a tanácsülések hetenként kétszer a tanács által meghatározandó időben és helyen tartanak. Rendkívüli tanácsülést tarthat az elnök, a hányszor valamely fontosabb tárgy elintézésének szüksége áll elő,

Ugyanezen fejezet 43 §-a kimondja, hogy a tanács tagjai a rendszer ülésükre meghívás nélkül, a rendkívüliekre pedig a vett meghívásra mindenkor pontosan megjelenni kötelesek.

Érvényes határozat hozatalára az elnökön kívül legalább két tanácsstag jelenléte szükséges.

A mai tanácsülésen jelen voltak: Simonffy polgármester, Komlóssy főjegyző, Ábrahám főügyész, Boczkó főkapitány, Körner, Oláh, Bészler, Hajdu, Király tanácsnokok, vagyis Vecsey tanácsnokon kívül, ki ez idő szerint szabadságon van, a tanács összes szavazattal bíró tagjai.

A tanács ezuttal tehát mikor elhalasztotta a döntést, nem járt el helyesen s esodalkozunk, hogy a tanács jelenlévő tagjai nem tiltakoztak az elhalasztás ellen s nem követelték a döntést a mai tanácsülésen.

Ezekben kívántuk regisztrálni a mai tanácsülés eredményét, azzal a rövid indokolással, a melyet az igazságérzet diktál tollunkba. E pillanatban még nem tudjuk, hogy a városban milyen kavargást fog ez az elhalasztás előidézni, de azzal teljesen tisztában van mindenki, hogy ez a koma Komjáthy érdekében történt.

Az elkeseredés és a visszatetszés hangjai fognak minden oldalon felemelkedni, hogy néhány ember kedvéért a tanács is ellentétbe helyezkedik a közhangulattal a

közönség érdekével és határozottan kifejezett óhajlásával szemben is.

Levonja a város közönsége belőle a konzekvenciát és a legközelebbi tisztujításnál — a mi már nincs is nagyon messze — képviselőtestülete utján oda fog hatni, hogy a tanácsban a közönség érdekeinek igaz örei foglaljanak helyet. De levon belőle egy másik konzekvenciát is, azt hogy magának kell megvédelmezni a saját érdekeit, ha már a tanács is ellentétbe helyezkedik ezzel. Hogy mi lesz ez, — uton utfélen beszélgetik:

„Menjenek a színházba a színügyi bizottságtagjai és Komjáthy barátai, a közönség nem fogad el olyan színigazgatót, akit rá akarunk erőszakolni.“

NAPI HIREK.

Kiss Albert képviselőjelöléséhez.

Azokkal a tendentiosus híresztelésekkel szemben, a melyeken a helybeli kormánypárti sajtó is olyan mohón kapott, az „Egyetértés“ tegnapi számában a következőket olvassuk:

„A székelyhidi választókerületből különböző hírek kerülnek a budapesti napilapokba s nekünk is megtáviratozták többek közt, hogy Kiss Albert már vissza is lépett, a kerület függetlenségi polgárai oly egyhangulag jelölték Molnár Ákos budapesti ügyvédet. Ezzel szemben most a legilletékesebb helyről vett értesülésünk szerint tudhatjuk, hogy e hírek teljesen alaptalanok, mert a székelyhidi kerület Kossuth-pártjának tizenkét tagu bizottsága csak e napokban ült még össze s csak most fogja egybehívni a kerület nagybizottságát jelölésre. Így sem Molnárt, sem mást eddig az odavaló párt Kiss Albert ellen, a kerület régi, érdemes képviselője ellen nem jelölt. Ne is jelöljön, mert azt a szilárd elhűséget, a melyet Kiss Albert egy emberöltőn át példaadó módon tanusított, első sorban a kerületének kell megbecsülnie s osztatlan bizalommal honorálni.“

Kossuth-szobor Sátoraljnehelyen.

Sátoraljnehely törvényhatósága elhatározta, hogy a vármegye hallhatatlan szülötének, Kossuth Lajosnak, szobrot emel s erre tizezer forintot szavazott meg, a többit pedig járásokint szervezett gyűjtés utján hozzák össze. A hazafias cél támogatására Lajos napján Tokajban ünnepséget is rendeztek melyen Bernát Béla országgyűlési képviselő is megjelent. Az ünnepség ugyerkölcsileg, mint anyagilag ipen jól sikerült.

Uj postagyűjtőhely Debreczenben.

A postaigazgatóságtól vettük az alábbi sorokat: A Debreczen szab. kir. városban

1901. szeptember hó 1-én Komáromi József postagyűjtőnek Piacz u. 12. sz. a. levő üzletében Debreczen Gy. L. elnevezéssel posta gyűjtőhelyet létesíték. A gyűjtőhelynél fellehet adni a., bárhova szóló ajánlott leveleket, b., belföldre, Ausztriába, Bosznia, Herzegovinába és Németországba szóló legfeljebb 400 korona értékű csomagokat. Azonkívül a gyűjtőhely mindennemű postai értékjegyeket is árusít. — Hivatalos leveleket a gyűjtőhelyeknél nem vesznek fel, közönséges magánlevelezést pedig a gyűjtőhelyeknél kifüggesztett levélgyűjtő szekrénybe kell bedobni. A gyűjtőhely által kiállított feladóvenyek hitelessége és bizonyító ereje teljesen azonos a m. kir. postahivatalok által kiállított feladóvennyel bizonyító erejével. — A gyűjtőhely hétköznapokon d. e. 8—12 és d. u. 2—6 ig, vasárnapokon és ünnepnapokon pedig d. e. 9—10 ig áll a közönség rendelkezésére. A gyűjtőhelynél feladott ajánleveleket és csomagokat hétköznapokon d. e. 10.40, d. u. 5.25 és este 6.45-kor, vasár és ünnepnapokon d. e. 10 ó. 10 p.-kor továbbítják, a levélgyűjtőszekrény bedobott leveleket pedig d. e. 7.14, 10.41, d. u. 1.54, 5.44 és este 7.41 kor viszik el.

Rulikovszky Kázmér emléke.

Ma volt 52-ik évfordulója, hogy Rulikovszky Kázmért, az orosz hadseregben szolgáló lengyel származású dzsidás századost, a szerencsétlen viágosi fegyverletétel után Nagyváradra vonult orosz had főhadvezére Paskievics, a magyar szabadság pártolásáért 1849. aug. 28-án a Bonét-kut közelében főbe lövette. Később, habár titokban is szép virágok borították a földdel egygyé húzott sírját, melyeket kegyeletes női kezek raktak reá. Majd később, jobb idők derengésével, Nagyvárad hazafias polgárai szép emléket állítottak új sírja fölé, hova évről-évre elzarándokolt a város hazafias polgársága, honleányai pedig lelkiüdvéért a kivégzés évfordulóján a Szent László plebániatemplomban gyászistentiszteletet tartanak. A gyászmise szerdán volt delelőtt 9 órakor, melyen résztvett a város nagyszámú hazafias érzésű polgára és honleánya, leróva kegyeletét a magyar szabadság lengyel vértanúja emlékének.

Büvész estély a Hungáriában.

Carmellini a Magyarországn s a külföldön is jóhírnévnek örvendő híres büvész a Hungária kavéház zsufolásig megtelt nagy helyiségében tegnap tartotta meg büvészeti előadását. Carmellini büvészete nem szorul dicséretre. Az ő ügyessége utólérhetetlen s bátran mondhatjuk, kézügyességével e téren talán egyedül áll összes társai között. A közönség nem győzte csodálni ugyesebbnél ügyesebb mutatványait, melyet különösen a kártyákkal produkált. Mint ekvilibrista is első helyen áll, de legnagyobb bámulatot akkor keltette, mikor mint gondolatolvasó teljesítette egy törzsorvos akaratát s majd később kitalálta egy másik egyénnek a közönség soraiból, egy főtörzsorvosnak a gondolatát. Kellemes estét töltöttek el a jelenlevők. Mint halljuk Carmellini a napokban ismét tart előadást. Ajánlunk a közönség figyelmébe.

Beírások a róm. kath. gymnasiumban.

A helybeli róm. kath. gymnasiumban a beírások szeptember hó 2. 3. és 4. napján folynak le. A gymnasium 7. osztályába, mely a Kegyes-tanítórend intézkedése folytán megnyílik, szintén a nevezett napokon iratkozni, Váradi Károly gym. igazgató.

Beiratkozás a debreczeni nőipariskolában.

Kubek Erzsébet urnő a debreczeni nőipariskola igazgatója felkért bennünket annak közlésére, hogy a nőipariskolában a beiratás szept. 2-án veszi kezdetét és tart 6-ig. Beiratkozni lehet naponként d. e. 9—12-ig d. u. 2—5-ig.

Dankó Pista beteg.

Dankó Pista diadalmas körútjából ma váratlanul haza toppant Szegedre. Szomorú volt, beszédtelen, első tekintetre is meg látszott, hogy ezuttal nem dalos ügyben járt ott, hanem valami nagy baj vitte haza. Beteg a „nótafa”. Régi baj elővette a fárasztó uton, úgy, hogy kénytelen volt abba hagyni hangverseny-körútját. Egy idő óta kétszeresen szomorú volt a Dankó P. szárazfája. Hiába tapsoltak, hiába ajnázották, elhallgatott a dal, mert beteg a nótafa Dankó Pista orvosainak tanácsára nyomban abba hagyta körútját, felosztatta daltársulatát s hazament, hogy otthon a tiszaparti levegőben egy kis erőre kapjon. Innen a fővárosba megy, ahol a legelső orvosszaktekintélyek tanácsát fogja kikérni.

Iskolai értesítés.

Az ágost. hitv. evang. elemi iskolába a beiratások szept. 2—4. napjain történnek meg és pedig d. e. 9—12 óráig, d. u. 3—5-ig. A tanítás szept. 5-én kezdődik. Azon szegény sorsu evang. növendékekért, kik a 4. osztályt iskolánkban végezték, a tandíjat az egyház fizeti és pedig fiukért az elemi V—VI. osztályban, leányokért az említett osztályokon kívül esetleg a felsőbb leányiskola két első osztályában is. A kik a jótéteményt igénybe venni óhajtják, jelentkezzenek szept. 1—2. napjain a lelkészi hivatalban. Debreczen, 1901. aug. 29. Materny Lajos, isk. sz. elnök.

Miért terjed a szocializmus?

Lapunk barátja beszélte el a következő esetet. A Mezőségen egy nagybirtokos haszonbérője napi 60 kr-ért, illetve 1 k. 20 fillérért napszamosokat fogadott fel villásoknak; így nevezik azokat, kik a szekerre a szénát felhányják. A napszamosok több napig dolgoztak s mikor fizetésre került a sor, a napszamosok napi béréből 10—10 krt. illetve 20 fillért minden napra levont. A midőn ennek okát a napszamosok kérdezték, az izraelita haszonbérő következő feleletet adta: „Én titeket villásoknak fogadtalak meg a szekerek mellé, a mikor azonban a szekerek üresen a rétre szénáért visszamentek, ti mindig azokra felültetek. Ezért, hogy ti mindig szekereken mentetek vissza, vontam le az összeget.” A napszamosok erre nagyot bámultak s miután tudták, hogy hiába minden ellenvetésük, beletnyugodva e helyzetbe, nagy mérgesen hazamentek. Kik ezt hallották, mindenki egy nézetten volt azzal az emberrel, ki erre azt mondta, ilyenekért terjed a szocializmus.

Veszedelemes katonai czéllövés.

A múlt hónap végén a vas megyei Olad község határában Mórócz István felesége a lábán veszedelmesen megsebesült egy puskagolyótól, amely a katonai czéllövőlétről tévedt oda. — Az eset az egész környéken nagy fölháborodást keltett. — Az alispán a nép biztonságán a k. érdekekben azonnal fölirt a honvédelmi miniszteriumhoz, kérve, hogy aratás idején szüneteljenek a katonai czéllövések. A miniszteriumtól, — mint Sopronból írják — a minap érkezett meg a válasz. Kijelenti a mi-

niszterium, hogy azt a kérést, hogy az aratás idejére szüntessék meg a czéllövést, az V. hadtestparancsnokságnak a legénység kiképzésére való tekintettel tett előterjesztése alapján nem teljesítheti. A népre való tekintettel azonban jövőben a czéllövőgyakorlatokat a sürgős mezei munka alkalmával lehetőleg csak a délutáni órákban fogják megtartani.

Zálogkölcsonzó bank.

Lapunkban már jeleztük, hogy a Katz Jakab tulajdonát képező magánzalog kölcsönző intézetet részvénytársasággá alakítják. Ez az intézet valósággal hézagpótló városunkban és hivatalos van a szegény népségen és hirtelen megszorultakon könnyű kamattal mellett segíteni. Mai hirdetéseink között található az erre vonatkozó aláírási felhívás, melyet olvasóink figyelmébe ajánlunk azzal a megjegyzéssel, hogy aláírások az ivartóknál, az Alföldi takarékpénztárnál és Katz Jakab urnál eszközölhetők.

Előleges értesítés.

Kontsek Géza, nagy fűszer és csemege kereskedő, lapunk útján értesíti a nagyérdemű közönséget, miszerint üzlethelyiségeit s összes raktárait f. év. november havában az ujonnan épült szomszédos Kardos féle házba (Kardos és Bosznay üzletek közt) helyezi át.

Nyilatkozat.

Hosszabb idő óta élek kizárólagosan a szolyvai vízzel és úgy magamon, mint praxisomban kitűnő hatást tapasztaltam.

Dr. Szabó István

Rakamaz.

A szolyvai ásványvíz kitűnő üdítő ital a savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

A kis emberek bankja.

— Statisztika a zálogházakról. —

Van bankja a kis embereknek is. Nem olyan fényes üveges palota, nincs is annyi uri hivatalnok benne, de azért szoros összefüggésben áll a kis emberek bankja azzal a másikkal. Körülbelül úgy áll, ha valahányszor megnyílik annak az elsőnek az ajtója, a másokban is nyikorog a kilincs s a milyen arányban hordják az uri bankokba a bankót, olyan mértékben viszik a kis emberek bankjából a nyomoruságosak a fillért. Mert a kis emberek bankjában nem pénzgyűl halomra, azt elhordják onnan és ott hagynak érte mindent, amit csak ellehet mozditani otthon a helyéről, le lehet huzni a testéről s kivenni az ágyból.

Igaz nevén a kis emberek bankját zálogháznak hívják.

A legszükségesebb valami az a mai világban, mikor rongya után méri a kis ember becsületét. Az ur, a kikopott, tönkrement dzsentrí előtt felpattan a legwertheimabb kassza zárója is, a szegény ember a lim-lomjára írja a nevét: ez az ő váltója s egyszersmind legvégső menedéke is.

A zálogház tehát nagy jótétemény a szegény emberre, a ki végső reményét, bizodalját leli abban a pár garasban, amihez

annak a révén jut s a mi elviselhetővé teszi neki a nyomoruság keserves napjait.

Igy tartjuk ezt valamennyien, így tartja az a nyomoruságos soron lévő ember is, akit rákényszerít a szükség. Pedig a ki belenéz ebbe a szomorú világba, felháborodva fordul az ellen a lelkiismeretlenség ellen, a mivel megejtik a telhetetlenségnek a nyomoruságot.

Egy statisztika fekszik előttünk, a melyet a kereskedelmi miniszter készített a zálogházakról.

Egy kicsit felháborítók azok az adatok, a mik kiágaskodnak ebből az írásból. Tessek csak elképzelni, hogy 107 olyan zálogháza van ennek az orszáknak, a melyben 36 krajczár kamatot szednek minden forint után egy esztendőre. Egy harmadrészét veszik kamatként a kölcsön adott pénznek a tetejébe még előre is levonják a kölcsönből. Mindez pedig nem zsarolás, nem uszora, még csak nem is visszaélés, de törvényesen megengedett, sőt védett cselekedet. Ennek a száz és egynehány zálogháznak két és fél millió forint az évi forgalma, a mivel majdnem egy millió forint kamatot zsebelnek be a boldog tulajdonosok.

A kis emberek, a szegényemberek bőren gazdagodott mindenha a világ, csoda-e, ha a leggyatrabb finánczseni is mer e fajta vállalkozásba fogni? Van olyan intézet, a melyik 24 százalékra dolgozik a szegény ember utolsó holmijával. Legáltalában 18, ennél olcsóbb pénzhez csak az állam juttatja az embereket, a mely két pesti zálogházában 9 százalékos pénzt ad s utólagosan szedi a kamatot.

A kereskedelmi miniszter most — mint tudjuk — országosan akarja rendezni a zálogosok dolgát s e végből készült a statisztika is. Nem tudható milyen elvek vezetik a minisztert ebben a munkájában, de elképzelhetetlen a zálogházak rendezése más-képpen, mint úgy, hogy az állam kiterjeszti pesti intézeteinek ügykörét az egész országra s ezzel kiveszi a nyomoruságot a perfid nyereszkeskedés karmai közül.

Elvégre az államnak a szegény emberre is szüksége van.

A Munkás Dalegyület utazása.

Irta: **Kerékgyártó József.**

Folytatás.

11 órakor kezdetet vette a verseny, 10 egylettel, este 7 órakor pedig 12 dalárdával. Egyletünk az esti verseny alkalmával adta elő Lányi Ernő „Magyar nyelv” című kompozícióját, melynek remek, rapsodikus kara a kötött versenydarab volt. Előadásáról maga az orsz. egyes. emléklapja így ír:

„A tagok foglalkozását tekintve dícsérettel kell fölemlítenünk a D. M. D. szereplését. Az aradi dalünnepély óta határozottan és jelentékenyen javult. Kár, hogy kevesen vannak s éppen a középbangoknál. Egy kis versenydíj talán meg fogja kétszerezni tagjai számát.” — A másnap délelőtt előadott, szabadon választott versenykarról pedig ezt mondja: „A „Debreczeni Munkás Dalegyület” Erkel „Elvénélék” című művészi alkotásának gonddal előkészített előadásával határozottan magára irányította a figyelmet.”

No de hát ez még nem a versenybíró-ság ítélete, habár kedvező is.

Pénteken délután a város nevezetességeit tekintettük meg, például a remek Széchenyi-liget, a hazánkban páratlanul álló középkor utáni építészeti remekművet, az „Erzsébet”-székesegyházat, stb. Különösen feltűnt előttünk a közművelődési, főként iskolai épületek sokasága, palotaszzerű állapota és berendezése s önkéntelenül sohaj szállt ajkunkról Debreczen felé: „Oh! te iskolák városa!”

A szabad versenykar után, tehát szombaton délután a kis gözösön kirándultunk a Csermely-völgybe, onnan gyaloggal föl a „Bankó”-ba s miután az uton kigyöngyökdöttük magunkat a táj változatos szépségében, a Bankóban pedig hűsítő szedtünk be, sőt egy klasszikus cigányzenekar nótái mellett kissé tánczra is perdültünk, Kassa látképének megtekintése végett felsétáltunk a kilátóhoz.

Mig a többiek e ritka látvány szemléletébe merültek, pénztárnokunk fölvetette az eszmét egy kisebb körben, hogy nem lehetne-e valahogy megtréfálni a társaságot? s kisebb erőpróbának vetni alá a hegymászóhoz nem szokott s mégis oly készséggel vállalkozó debreczeni turista-lábak tulajdonosait? Az eszme helyeslésre talált s terve kivételében buzgó segítő társa akadt a főjegyzőben, kinek méltó kalauzolása mellett az egész dalegyület nekivágott az előtte emelkedő hegynek, melynek derekán azonban kétfelé vált a társaság s egyrésze a kálvária felé vezető, kényelmesebb utra tért le. A másik rész rendületlenül tört előre, járatlan utakon, erdős hegytetőkön, gyümölcsösök árkaiban s burgonyaföldek mesgyéin, úgy hogy a két vezető utmutatása szerint haladó társaság sántán, bémán, félholtra fáradova ért le a javító intézet mellé s kitünt, hogy az olyannyira vállalkozó alföldi lábakképtelenek leszenek nagyobb utazásra.

A 3—4 irányból hazavergődő csapat azonban készen állott a szerenádra, melyet Péchy Zsigmond főispánnal 4 dalegyület adott, utána pedig Szelle Erzsike kisaszszonynál. Innen most már lelkesült hangulatban mentünk vissza a Galamb-utczába, hol Molnár F. kis vendéglőjében késő éjjelig együtt maradt a társaság.

Hanem, igaz biz az! A hivatalos napi programot majd elfelejtettem a kirándulás örömei mellett.

Az ünnepi közgyűlés napirendjét folytatólagosan tárgyaltuk a tágas díszteremben, melynek minden székét lefoglalták a dalbajnokai. Mindössze 3 tárgyat kellett volna elintézni, de ezek közül a Horvay L. indítványa, az összkarok előkészítéséről és betanításáról, az indítványozó beleegyezésével a legközelebbi rendes közgyűlésig levett a napirendről. Így hát kettő maradt, egyik az igazgató-választmány évi jelentése volt, melynek kedvező adatait örvendetesen vette tudomásul a közgyűlés, másik az országos dalünnepélyek idejének megváltoztatása. Ezt indokoltá teszi az a körülmény, hogy a nyári hőségben lélektöltő munka a betanítás és ünneplés, továbbá, hogy a tisztviselő tagok éppen ez időtáiban szabadságon vannak, az egyletek működő tagjai közül igen sokat ekkor hívnak be feyvergyakorlatra s végre, hogy az aug. 18. és 20-diki ünnepekre adassanak vissza a vidéki dalárdák a helyi ünneplésekre. Ez indítvány hosszabb vita után egész teljességében elfogadtatott.

A közgyűlés még hátralevő két tárgya, a díjak kiosztása s az ünnepies berekesztés a harmadik nap estéjén 6 órakor tartott

folytatólagos gyűlésre maradt, de a helyett felolvastatott Temesvár sz. kir. város polgármesterének átirata, melyben 1903-ra meghívja az Országos Magyar Dalégyesületet, hogy legközelebbi országos ünnepélyét ott tartsa meg. A meghívás kitörő lelkesedéssel vétetett tudomásul.

A krónika teljességének kedvéért még azt is fölemlitem, bár visszamenő sorrendben, hogy aznap reggel összpróba is tartatott.

Folyt. köv.

A hadsereg tápláléka.

Államtitkár: Kegyelmes ur, a hadsereg nem eszi a konzerveket

Hadügyminiszter: (Borosan) Ez végtelen szomorú a mai ágyuszükség idején.

Államtitkár: Valóban kegyelmes uram, ha a hadsereg nem enne! . . .

Hadügyminiszter: (Elragadtatással) Milyen pompás ágyukat lehetne venni!

Államtitkár: Legyőznénk az összes nagy hatalmakat.

Hadügyminiszter: Mit csináljunk, kedves államtitkár ur? Talán valami új konzerv?

Államtitkár: Isten ments! A hadsereg már a konzerv szótól tengeri betegséget kap.

Hadügyminiszter: (Csüggedten) Mit csináljunk, mit csináljunk? Valóságos kenyeret és húst csak nem adhatunk nekik.

Államtitkár: A világért sem! Különben is olvastam valahol, valami orvosi könyvben, hogy a husélvezet felébreszti az állati ösztönöket.

Hadügyminiszter: (Csodálkozva) Ön igen művelt ember, államtitkár ur.

Államtitkár: (Szerényen) Oh kérem.

Hadügyminiszter: Gondolkozzék, kedves államtitkár ur, gondolkozzék!

Államtitkár: (Félóraig törte a fejét, a verejték gyöngyözik homlokáról. Maga elé mormog.) Ha elgondolom, hogy Kinaban a cserebogarat . . .

Hadügyminiszter: (Az arcza felragyog) Cserebogár! Ön mond valamit, államtitkár ur.

Államtitkár: De nem . . . nem. A cserebogár csak tavasszal él, csak tavasszal.

Hadügyminiszter: Honnan tudja akkor, hogy mikor lesz nyár? Hiszen a nóta? . . .

Államtitkár: Ez költői szabadság, Kegyelmes uram.

Hadügyminiszter: (Haragosan) Pedig a hadseregnél semmiféle költői vonatkozást nem tűrök. Gondolkozzék kedves államtitkár ur, gondolkozzék! Hiszen ön okosabb . . . okosabb mint egy államtitkár.

Államtitkár: Tagadólág rázza a fejét)

Hadügyminiszter: Mit szól kérem a dinnyemaghoz? Én ebéd után, ha megeszem a dinnyét, pompás dessertet rögtönzők a dinnyemagvakból. Nem utolsó dolog!

Államtitkár: Azonban a dinnye is csak nyáron terem.

Hadügyminiszter: Igaza van. De hát mit csináljunk. A hadsereg éhes.

Államtitkár: Hailott kegyelmes uram valamit a nadrágszij-theoriáról?

Hadügyminiszter: (Bámulva) Nem én.

Államtitkár: Igen jó rendszer. Ha az ember éhes, egy lukkal beljebb huza a nadrágszijját. Ez egy fogás. Két fogás két luk és így tovább. A kinek a dereka elbirja, úgy el, mint egy kanonok.

Hadügyminiszter: Nagyszerül! Zseniális! De nem gondolja, kedves államtitkár ur, hogy ez kissé elvont táplálkozási rendszer?

Államtitkár: Igaz kegyelmes, de ha arra gondolunk, hogy a békák évekig élnek egy körepedésben táplálék nélkül.

Hadügyminiszter: Sőt az emberek is Fanatikus indusok előbb beleölik magukat a Ganges zajgó hullámaiba, összetörik csontjaikat az isteni szekér kerekeivel, azután eltemetik magukat elevenen két hétre, hat hétre, hónapokra.

Allamtitkár: (Markába röhög.)

Hadügyminiszter: Mit nevet?

Allamtitkár: Én láttam ilyen alvó fakirt.

Hadügyminiszter: Nos?

Allamtitkár: Éjjel felkelt és borjupörköltet evett valuskával.

Hadügyminiszter: Szegény!

Allamtitkár: Hanem van egy eszmém kegyelmes uram.

Hadügyminiszter: Eszme? Cserebogár?

Dinnyemag? nadrágszj? Alvó fákir?

Allamtitkár: (Kicsinyléssel nemet int a kezével.) Egyik sem. Igazi életre való eszme.

Hadügyminiszter: (Sugárzó arczeval.)

Kedves, aranyos allamtitkár ur.

Allamtitkár: Kérem, kérem. Tehát szegény véleményem szerint a hadsereg a szerelemből táplálkozhat.

Hadügyminiszter: Hogyan?

Allamtitkár: Indirecte. Ismeri kegyelmes uram a hadseregnel a szokásos jog alapján lábrakapott rendszert: a katonák és szakácsnők szerelmét? Nem lehetne ezt a rendszert parlamenti uton törvényesíteni és a szakácsnőket polgári törvény útján hozzáférhetőbbé tenni?

Hadügyminiszter: (Homloka körül glória su árzik) Milyen eszme? Drága allamtitkár ur. Milyen zseniálisok vagyunk mi. A terv gyakorlati, elfogadható életrevaló. Az eszménk kitünő. Gondolkodom felette, megcsinálom. Milyen eszme! Allamtitkár ur, az eszmém valóban kiváló.

Allamtitkár: Igenis kegyelmes uram!

(El a balfenekén.)

Por.

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Eckmann-Chatriontól.)

Fordította: **Ifjabb Móricz Pál.** 32.

Ebből a barátságos kvártélyból is el kellett masirozni. Hirtelen, váratlan kaptuk a menetparancsot. Márczius 27-én reggel jött a parancsolat, hogy induljunk. Ez nap Lauternach-on éjszakazott a bataillon, másnap pedig Meukirchen-ben, aztán pedig egyebet sem csináltunk, mint egyre masiroztunk, masiroztunk. Akik még idáig sem szokták meg a torniszt, most megszokhattak. Annyit gyalogoltunk, hogy már fel sem vettem az ötven élestöltést, de nem éreztem már a torniszt sem, sem pedig fegyvert a vállamon. Már a lábam is elfáult már a fájdalom ellen. De nemcsak mi törekedtünk ilyen nagy sietve. Mert ezred ezred hátán mozgott, törekedett előre. Lovas csapatok, tüzéruitegek, puskapor és golyó szállományok kerültek a szemünkbe mindenütt. És ez a nagy ember áradás mint Erfurt felé igyekezett, mint felhőszakadaskor az ezernyi kis patak a nagy folyó felé.

Az altioztek már így beszéltek egymás közt:

— Közeledik a leszámolás órája... Már nem messze vagyunk tőlük... komolyodik a helyzet.

Mi pedig magunkban úgy vélekedtünk:

— Hát annál jobb! Ugyis ez a sok gaz burkos és muszka az oka, hogy minket katonának befogtak. Mert ha nyugton

maradtak volna, akkor mi még most is ott hon Franciaországban ülnénk.

Ez a gondolat rendkívül elkészerített mindnyájunkat.

Az is bizonyos, hogy egyik ember verekedőbb természetű, mint a másik. No hát Klipfel és Czobede is ilyen botoslegény fajták voltak. Egyre azt beszéltek, hogy ütök a burkost, mint ütök a burkost. És hogy én is gyávábbnak ne tűnjek fel, magam is egyre azt hajtottam, de szeretnék már én is burkost ütni, de örütnék neki.

A bataillon április nyolczadikán vonult be az Erfurti czitadellába. Maga Erfurt igen erős és gazdag város. Azt sem felejttem el soha, hogy amidőn a kaszárnya előtti téren leléptünk, a tábori postás egész csomó levelet adott át az őrmesterünknek. A sok levélből nekem is jutott egy. Azonnal felismertem a Katiczám kezevonását. Ugy meghatott az a levél, hogy még az inam is reszketett a nagy felindulástól.

Czobede elmarkolta a puskámat és biztatott.

— Gyere no!

Megörült ő is, hogy Pfalzburgból hirt kaphattunk.

Zebre dugtam a levelet, aztán aki csak Pfalzburg tájéki volt, az mind követett, mind velem jött. Mind hallgatni akarta a levelet. Hanem addig nem bontottam fel, amíg nem csillapodtam. Előbb rendesen lepakoltam mindent s miután a fegyveremet is gondosan odatámasztottam a fegyverállványhoz, hát leültem az ágyra. Csak most bontottam fel a levelet, a czimborák körülvettek, még a vállamon keresztül is nyujtogatták a nyakukat. Amikor az olvas-tam ahol Katicza írta, hogy imádkozik értem, hát a köny kicsordult az orcámra. A czimboráim pedig azt mondták reá:

Bizonyosan imádkoznak miértünk is.

Az egyik az anyját emlegette, a másik a hugát hozta elő, a harmadik a kedvesét.

Végül még Gulden ur is irt a levélben, hogy a városban rendben van minden. És hogy ne esüggédjek mert minden megpróbáltatásnak, minden nyomoruságnak vége szokott lenni. És még azt is a lelkekre kötötte, hogy beszéljek a pajtásokkal, miszerint rájuk is sokat gondolnak és hogy a szüleik nagyon panaszkodnak, mivel hogy idáig hiába várták a levelüket.

Ez a levél nagyon megvigasztalt mindnyájunkat.

És ha jól felgondolom, hogy már akkor április nyolczadika volt és hogy nagy csaták napjai hajnalodtak reánk, hát úgy tekintém ezt a levelet, mint az utolsó bucsuszt, mit a szél fülünkbe csapott a drága szülőföldről, mert ugye lehet, hogy ma kaptuk ezt a levelet, de már több hirt sok nem hall közülünk a drága szülőföldről. A kik ott pusztulnak a csatában, akiket majd hiába vár haza a szülője, barátai meg a kedvese.

XII.

Ezenközben a czitadellában végeztük a szolgálatot. Mi és a huszonhetesek egyik zászlóaljja. A sánczok tetejéről gyakran elnéztük a tenger katonaságot, amint ott nyüzsgött a vidéken. Az egyik rész mezei táborokban, a másik rész a falvakban helyeztetett el.

Sergeant Pintó, kit már említék is, mindig jóindulatot mutatott irántam. Tizen nyolczadikán a Warthai kapu őrsgéből igyekezünk a kaszárnya felé. És a derék Pintó ekkor is beszédbe elegyedett velem: — Gyalogos Bertha! Nagy ujságot mondok, a császár megérkezett.

(Folyt. köv.)

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduság-pedró” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszer-tárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Ebesi artézi viz a legjobb legegészebb üdítő ital. Kapható minden fűszer üzletben, kávéházak és vendéglőkben. Fő-**r a k t á r:** Piacz-u. 7. sz.

Kossuth-u. 42 számú új emeletes ház jutányos áron eladó, esetleg egy kisebb ház vagy földbirtokkal elcserélhető.

2 deák teljes ellátásra elfogadtatik intelligens családnál, hol gondos felügyelet és jó nevelésben részesülnek. Cim a kiadóhivatalban.

Artézi és szivattyus kutak

furására községek, gyárak, gazdaságok és magányosok részére jutányos feltételek mellett ajánlkozik

Guró Lőrincz

kutfurómaster és vállalkozó, ki 15 év lefolyása alatt 200-nál több sikerült furtkutat létesített. Megrendelések czimemre: **Debreczen, Varga-u. 20 sz.** intézendők.

3394

1901

Hirdetmény.

Nádudvar községben megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen 1200 kor. havi utólagos fizetéssel javadalmazott állásra pályázni szándékoznak, hogy az 1883. évi I. tcz. 6 §. illetve az 1900. évi XX. tcz. 3. §-a értelmében felszerelt pályázati kérvényeket **f. é. szeptember 28-ig** alóírott főszolgabíróhoz nyujtsák be.

A választás Nádudvar község házában f. évi szept. 25-én d. e. 10. órakor fog megtartatni.

Nádudvar, 1901. aug. 26.

Nábráczky

főszolgabíró.

Minden külföldinél jobbak!

és olcsóbbak!

a „Debreczeni vasöntöde és géplakatosság“

aranyéremmel kitüntetett

kutszivattyui, borsajtói és szőlőzuzó gépei!

Eladás egyedül a gyártelepen:

Péterfia végén a hadházi-utcában.

8651—1900 tkv.

Árverési hírdetményi kivonat.

A debreczeni kir. tvszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Derecske ref. egyház végrehajtónak Lénart Mihály elleni végrehajtási ügyében a depr. kir. tvszék a derecskei jbiróság területén levő 1-ször a derecskei 6423 sz. tjkvben A + 1 és 1243 hrsz. ház és beltelekre 800 kor. 2. a 10609. hrsz. szántóra 289 kor. 2-szor 10610 hrszámu szántóra 77 kor. 4-szer 10611/a hrs. szántóra 121 kor. 5-ször 2799/c. hrsz. szőlőre 186 kor. ban megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőül **1901. é. okt. hó 24. napjának d. e. 9 órája** Derecske község árverési termében kitűzetett. Kikiáltási ár a fent írt becsárak, azonban az árverésre kitélt ingatlanok szükség esetén a kikiáltási áron alóli is elfognak adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%_o-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni avagy az 1881. LX. tk. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt a kiküldöttnek átadni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tvszék mint telekkönyvi hatóságnál és Derecske község házábanál tekinthetők meg.

Kelt Debreczenben a kir. tvszék mint tkvi hatóságnál 1901. jul. hó 29-ik napján.

Ifj. Jákó kir. tvszki bíró.

20 kr.egy kiló finom
csemege szőlő

3—4 kilós kosarakban

Szabó Lajos fiai czégnél.

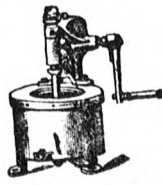
Debreczen, Tisza palota.

Ruhamosó-gépek gyára**Krauss és Társa Bécs,****XVIII., Währingergürtel 53. sz.**

A legnagyobb és legrégebbi gyár e szakmában Ausztria-Magyarországban, elvállal teljes mosóda berendezéseket és szállít felelőség mellett a legerősebb kivitelben.

Gőz mosógép
elismert legjobb rendszert, kézi vagy gőzre 140 frtól 28 frtól feljebb 2000 frtig.

Centrifugal (körforgó) mosógép, zajtalan, kézi és gőzre 140 frtól feljebb.

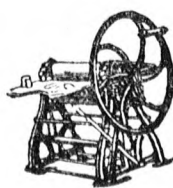

A legjobb **ruhafaecsaró-gépet** minden nagyságban 14 frtól feljebb.

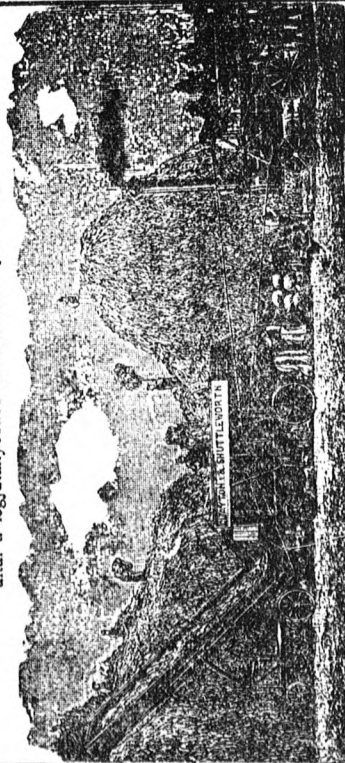
Mangorló gépet legjobb szerkezettel 28 frtól feljebb.

Kimerítő árjegyzékeket kívánatra ingyen és kérmentve.

Vasaló gépet 85 frtól feljebb.

Clyton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak.

Locomobil és gőzcsepplő-gépek
továbbá járgány-csepplő-gépek, lőnére-csepplők, tisztító-rostát, aratógépek, szénagyújtók, boronák.

"Columbia-Drill"
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, réparágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasúti ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Résletes árjegyzékek kiadatra ingyen és kérmentve kérésre.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és csepplő-gépgyára.

Képviselet és bizományi raktár: Mattyasovszky Andor ezaltott Bauer és Társa czégnél.

Aláírási felhívás

az „Első debreczeni zálogkölsönző bank“ részvénytársaság részvényeinek jegyzésére.

Az „Első debreczeni magánkézi zálogkölsön üzlet“ czég alatt Debreczenben évtizedek óta folytatott zálogkölsön üzlet üzemének s jogának átvetelére és kibővítésére Debreczen székhelylvel

„Első debreczeni Zálogkölsönző Bank“

czég alatt részvénytársaság alakul.

A részvénytársaság 25 évre alakul, de működési tartama közgyűlésileg meghosszabbítható.

Az alaptőke 150.000 koronában állapittatik meg, mely **750 drb** egyenkint **200 korona** névértékű névre szóló részvény kibocsátása által szerezhetik be.

Ezen 750 db. részvény közül 300 dbnak jegyzése után az aláírás alkalmával készpénzben fizetendő a névérték 10 %_o-a, míg a fenmaradó 90 % az alakuló közgyűlés által megszabandó időben lesz befizetendő; a többi 450 drbnak jegyzése után az aláírás alkalmával ugyancsak 10%_o-a, a névértéknek lesz készpénzben lefizetendő, továbbá 40% az alakuló közgyűlés által megszabandó időben és a hátralékos 50%_o, melyről kötelezvény adandó, befizetésének módozatait s időpontját a közgyűlés határozandja meg s fogja a részvényeseklől bekérni.

A részvények jegyzésének véghatárideje **1901. évi október hó 1.**

A jegyzett részvényekre köteles 10 és 40%_o-os és 90 %_o-os befizetések a helybeli „**Alföldi Takarékpénztár**“ által fognak kezeltetni a részvt. megalakulásáig.

Az első igazgatóság kinevezésének jogát az alapítók maguknak tartják fenn.

Az „Első debreczeni magán kézi zálog kölsön üzlet“ üzemjogának valamint ügyleteinek átengedéseért a jelenlegi tulajdonosnak részvényenkint 10 kor. felpénz fizetendő a részvények jegyzése alkalmával, mely összeg a részvény árába be nem tudatik.

Ezen feltételek nyilvánossá tétele mellett bocsátjuk a részvénytőke beszerzésére szükséges részvényeket nyilvános aláírásra, kijelentvén, hogy tulajgyezés esetén aránylagos leszállításnak lesz helye.

Az „Első debreczeni zálogkölsönző bank“ részvt. alapítói nevében:

KATZ JAKAB.